

മലയാള മനോരമ
ഗതാഖ്യാ സമീകാർ
(24-3-1988)

മലയാളപത്രപ്രസ്ത്രാധികാരി പ്രോത്സാഹ
മലയാള മനോരമയുടെ സംഭാവനകൾ

എൻ. വി. കൃഷ്ണവാര്യൻ

മലയാള പത്രപ്രബന്ധനയ്ക്കിൽ പുരോഗതിക്കും മലയാള മനോരമയുടെ സംഭാവനകൾ

എൻ. വി. കൃഷ്ണാവാരീയർ

മലയാളത്തിൽ പത്രപ്രബന്ധനയ്ക്കിൽ പുരോഗതിക്കും മലയാള മനോരമ നൽകിയ സംഭാവനകളാണെല്ലാ. ഈ പരിപ്രേഷണ യഥാവിഷയം. പേര് “അപ്പമൊന്നു ദേഹപ്പെട്ടതി”, “മലയാള പത്ര പ്രബന്ധനയ്ക്കിൽ ഇന്നോന്നുമുള്ള പുരോഗതി”, എന്നും ആക്കിയാലും, പരിപ്രേഷണയാഡി സ്വരാഖാവത്തിൽ വലിയ വ്യത്യാസമാണ്. വരാൻ ഇടയില്ല. കാരണം, ഇക്കഴിങ്ങു നുറു വർഷങ്ങളിൽ മലയാള പത്ര പ്രബന്ധനയ്ക്കിനു വീബിയ റംഗങ്ങളിൽ കൈവന്ന പുരോഗതിക്കിൽ മലയ ഉ മനോരമ പൂജ്യമായി, പകാളിയായിട്ടുണ്ട്; പുരോഗതിയാഡി ഒട്ട താഴെ റംഗങ്ങളിൽ നിന്ന് മുകമായ നേരുതാ. വഹിച്ചതു് മലയ ഉ മനോരമയാണ്” താനും. അതിനാൽ മലയാള പത്രപ്രബന്ധനയ്ക്കിൽ പുരോഗതിയും മലയാള മനോരചയാഡി പുരോഗതിയും ഒരേ പ്രത ദിസന്റ ശേരി വ്യത്യസ്ത പീക്ഷണങ്ങൾ മാത്രമാക്കാം ഇതിനെപ്പറ്റി പറയുന്നോടു നാം മറോട്ടിനെപ്പറ്റിയും പറയാൻ നിർബ്ബലായിത്തീരുന്നു.

പുർവ്വഗാമികൾ

മലയാളത്തിലെ ആദ്യത്തെ ആനകാലികവും ഗണപ്പുരുഷപ്പെട്ട വകനു “രാജ്യസമാഹാരം” എന്ന മാസിക, ബാധക മിഷൻ ആ റഷ്ടകർ തലവേദ്യരീ ഇപ്പീഡാനിൽ നിന്നും കല്പിച്ചിരുന്നതി പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനും തുടങ്ങിയതു് 1847-ൽ ആച്ചിത്തനു കുണ്ണുമത പ്രചാരണമല്ലാതെ, വാർത്തകൾ പ്രചരിക്കുക “രാജ്യസമാഹാരം” താണിൽ ലക്ഷ്യമായിതന്നീല്ല. “രാജ്യ” എന്നതുകാണു് മാസിക പ്രചാരണകർ ഉദ്ദേശിച്ചതു് സ്വർഗം രാജ്യം. ആയ തന്നു

“രാജ്യസമാഹാരം” താണിൽ ആദ്യത്തെ ലക്ഷം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിനശേഷം നാലു താഴെ രണ്ട് വർഷവും ദേശത്തു് നേരുത മാസവും കഴിഞ്ഞു്, 1890. മാർച്ചു് 22-ാം തീയതിയാണു് ..മലയാള മനോരമാഡി ഒരു ദിനം ലക്ഷം പായനക്കാരുടെ കൈകളിൽ വന്ന ചേര്ന്നതു്, ഈ കാല റവ്വുത്തിനുടയിൽ മാസികകളായും വാർഷി

ക്രമായും പത്രം ദിവസത്തിൽ ഒന്ന് വിതരിച്ചുവന്നായും വാരികു കൂടായും പതിനെല്ലാമ്മും ആനകാലികങ്ങൾ കേരളത്തിൽ പ്രത്യേകം പ്രസ്തുതിക്കും, ഇവയിൽ പലതും അല്പാധികമായിക്കും, എന്ന തിരി ആശ്വര്യപ്രസ്താവനിലും. മലയാള മനോരമ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാൻ തുടങ്ങിയ 1890-ൽ മുന്ന് വാരികുകളും റണ്ട് ദശ ദശ വൈനീകങ്ങളും, മുന്ന് വാരിഷ്ഠികങ്ങളും നാലു മാസികകളും ആടക്കാം. പത്രം ആനകാലികങ്ങൾ കേരളത്തിൽ നിലവിലിക്കുന്നതായി മലയാള മനോരമയുടെ ആദ്യ ലക്ഷ്യത്തിലെ പ്രസ്താവനയിൽ പറയുന്നും. ഇവയിൽ, റണ്ട് വാരിഷ്ഠികങ്ങളും, ഒരു മാസികയും മാത്രമായിക്കും തിരികെടുത്താം. തുർന്നുറിയിൽ നിന്ന് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നു. ഇവ മുന്ന് വ്യത്യസ്ത മത സമാപനങ്ങളുടെ വകയായിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് വാരിയും മത സമാപനങ്ങളുടെ വകയായിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് പശ്ചാത്യവത്തിലാണു്, ഒരു “പൊതു പർത്തമംസപത്രം” ആയി മലയാള മനോരമ രാജഭരണത്തിലും. മനോരമ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തുടങ്ങിയ കാലത്തു് ദിവസിലിക്കും പത്രം ആനകാലികങ്ങളിൽ നാലുംബു. ആതെ വർഷത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരണം ആരാഖിച്ച വയായിരുന്നു. മലയാള മനോരമയുടെ ആവിശ്വാസത്തിനു ദിനു് പ്രചരിച്ചിരുന്ന മലയാളത്തിലെ ആനകാലികങ്ങളുംകൂു് പത്രപ്രബന്ധത്തിനു ചരിത്രാശിൽ പല വ്യത്യസ്ത കാരണങ്ങളാൽ പ്രാധാന്യമുണ്ടാക്കുന്നതിനു സംശയമില്ല. എന്നാൽ, പത്രത്തെ സംബന്ധിച്ച് നാലു ഇന്നത്തെ ധാരാളക്കൂട്ടം ദാഡിക്കും ആശ്വര്യത്തിലും. വന്നിൽ നാവു. ആത്മക്രാന്തിൽ ഏതെന്നെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നീലും. ചുരുക്കാതിൽ, മലയാള മനോരമയുടെ ആവിശ്വാസത്തിനു മുമ്പുള്ള അര നൂറുണ്ട് കാലത്തെ, കേരള പത്രപ്രബന്ധത്തെ ചരിത്രത്തിലെ പ്രാക്ക് ചരിത്ര കാലഘട്ടം, എന്നു് വിശദിപ്പിക്കുന്നതു് വളരെ ചൊല്ലാം. അനുചരിതമായിരിക്കുന്നതിലും.

പത്രത്തിന്റെ നാലു ഘടകങ്ങൾ

എത്തെങ്കിലും മൊത്തം ഏഴുംബു എഴുതുന്നതിലും, ചില വിവരങ്ങൾ വായനക്കാർക്കെത്തിയിരുന്നും പാകത്തിൽ കലബാധ്യിൽ അച്ചടിച്ച തയ്യാറാക്കിയ ഒരു വില്പന ചൗക്കു ആണെന്നോ പത്രം. ഓൺ, ഉള്ളടക്കം, ദിവസാധികാരിയാണെന്നും പില്ലനും തയ്യാറാക്കുന്ന അച്ചടിച്ച കലബാധ്യം സ്കൂളിങ്ങുനു മുന്ന് ഘടകങ്ങൾ പത്രത്തിൽ അടങ്കിയിരിക്കുന്ന എന്നു് മേൽക്കൂർത്ത നിരവിലും പത്രത്തിൽ നിന്നു് വ്യക്തമാകുന്നു. പത്രം പത്രപ്രബന്ധത്തിന്റെ പുരാഗത്തിയെപ്പറ്റി ചർച്ച ചെയ്യുന്നും നാം പരിഗണിയ്ക്കുന്നും

തു് ദേശഭൂക്ത പുരാഗത്തിന്റെ പുരാഗത്തി, പത്രം. തയ്യാറാക്കുന്ന അംഗ്രീക-ശത്രിക-പ്രതിയകളുടെ പുരാഗത്തി എന്നു വയ്യെല്ലാംു് തുടോടൊപ്പം, പത്രപ്രബന്ധത്തെ പരിശീലിപ്പിക്കുന്നതിലും. അംഗ്രീക പ്രവർത്തന സംകര്യങ്ങൾ നൽകുന്നതിലും. വന്നചേറി പുരാഗത്തിയെത്തിട്ടി ഉംപ്പേട്ടതിയിരിക്കും, പത്രപ്രബന്ധത്തെ പുരാഗത്തിയെക്കരിച്ചിൽ ചർച്ച ഏറെക്കണ്ണ സമഗ്രമായി എന്ന പറയാം.

ഭാഷാപുരാഗത്തി

“യശാധനൻ” എന്നു് അനുപരമമാം വിധി. ഉള്ളൂർ വിശാ സിപ്പിച്ച കണ്ണത്തിൽ വറുഗിസു് മാപ്പിള പത്രപ്രവർത്തന. ജിവാത ചരുയായി സംഗ്രഹിച്ചിട്ടു് മലയാള ലോഷ്യാട്ടം. മലയാളി സംഘിത്യത്താട്ടം. അംഗ്രേഷത്തിനണംയായിരുന്ന എന്നും. കൊക്കാം മാത്രമായിരുന്നു. സന്ദേശമായ ഒരു കട്ടംബത്തിൽ പറിന്നു് എന്നും. എ. വരു പാപിച്ച ആദ്ദേഹം. തനിക്കു പാരമ്പര്യമായി ലഭിക്കുമായിരുന്ന സർക്കാർ ജോലി ഉപേക്ഷിച്ചു് കൊച്ചിയിൽ ചെന്നു് ദേവജി ദീമജിയെക്കുന്നുംകൂു് ഒരു വാരിക തുടങ്ങിച്ചു് അതി ഞൻഡ ആധിപത്യം കൈക്കയറിയിരുന്നു് വെരു വിശദിക്കരണം നൂമിലും. റണ്ട് വർഷം നിന്നുണ്ടിനു ഇംഗ്ലീഷ് പത്രം പത്രപ്രബന്ധത്തിനു വരും ചെണ്ടു. നാലു മലയാളത്തിലെ പ്രസിദ്ധരംഗരും സംഘത്യകംരംഗരും ഒരു സംഹാർഡം അംഗ്രേഷത്തിനു സന്ദേശിച്ചു കൊടക്കുകയും ചെയ്തു. സ്കൂള് വർഷം കുഴിഞ്ഞു മലയാള മനോരമ കമ്പനി സ്ഥാപിക്കാനും, അതിന്റെ ഉടമയിൽ മലയാള മനോരമ പത്രം പ്രസിദ്ധീകരാക്കാനും. ഇംഗ്ലീഷം പത്രപ്രബന്ധത്താവരിച്ചുവും. സംഘിത്യകാരിക്കാരുടെ സംഘാർഡും അംഗ്രേഷത്തിനു് പ്രയോജനപ്പെട്ടു.

പത്രപ്രബന്ധത്താന്തരിക്കുന്ന ലോഷ്യാസേവന. നടത്തുന്നതിനെ ഫററി തന്ത്രജ്ഞാനയിരുന്ന വ്യക്തമായ ധാരണകൾ മലയാള മനോരമയ്ക്കു് റണ്ടാമത്തെ ലക്ഷ്യത്തിൽ വറുഗിസു് മാപ്പിള ലൈംഗിനെ വെപ്പേട്ടതിയിട്ടുണ്ടു്.

“...ഭാഷാപരിഷ”കാരണത്തിനു് വർത്തമാന പത്രങ്ങളുംപും ലൈംഗിനെ മരിക്കാനും. ഉപയോഗപ്പെടുന്നും. നല്ലവല്ല. ആലോച്ചിക്കുന്നവർ, ഭാഷാ പരിഷു് കാരണത്തിനു വർത്തമാനപ്പുറ ഞങ്ങൾ മാത്രം ഉപയോഗപ്പെടുന്നുള്ള എന്നും. പരഞ്ഞു പോകുമ്പോൾ തോന്നും...പസു് തക്കങ്ങൾ വല്ലപ്പുംകേണ്ടും, നീറക്കിയായതി

ஈலூ, விலயிர் தூத்துக்குடி நீமினவு, பூண்ண என்ற பு
த்தூக் ஸத்தாய்வைதே மாறு ஸ.புனியிகளை ஹுத்தண்ட புதி
வாசிகளைவர்யாகவுட ஏல்லா ச கீழ், சென்னிற்கு து புதை
ஸ். வர்த்தமானபூத்தண்ட அல்லா டீ ஷி. பலஸ்பூத் விலயிர்
உடன்தெய், பலத்தெ கைகளை லூ. சென்னி அ.பி.பூத்தன்று காண்டு. விஸுத்தாரமவைகளை, வாயிக்காலை விடுகளவர் புதக்கமெ
ன தனை விசாரக்கேள்வியிரிகளை. ஒன்றை ம.ஶலாபுரதெ
குரைபூத்தாகிகழிட மலைங்களு. அலிப்ராய்ணதே, திதிராநை
புரதெ ஹின்யூக்கல்லில், மரிதூ, வழாபரிக்களைதிருந்த மல
யாகு ஹைஜூ புதைகு. பரிசுக்காரத்திலீர ஆராங் மாறுமா
யிரிகளை ஹக்குவதற்கு, பிக்கால்களை. ஸம்பாத்தைத்தெய் அக
லவு. ஏவேவு. மரிடு. கொண்டுத் தூமு. டி ஏவாப்பால தீர்க்கு ஏ
ல்லாவரலை. ஆராக்கிளபூத் சால் தக்காலை கை உத்தமான பீ ஸமீர
பூத்தன்றாதிரீ. வர்த்தமானபூத்தண்ட புதாந்தைப்பூதை ம
விளாந்தைகளை. கா.அ.நாதபூத்'. (ஸ.ஸுத்தாரா.கிளி, பே
சு 202, 203).

அன்றையில் புற்வண்ணாலேய விஷயங்களை புதிப்பானதை உபயோகிக்க வசி ஹஸ்ட் வழங்கியும் அவையின் கரண செல்லியும் வரவீட்டிக்கூட, வெடிக்குப்பு உறவுகளை வசி கொண்டு மாநகரிகளைக் (standardise), ராஜ்யாளி என்னால் பரிவரத்தினை வசி ஹஸ்வை ஸ்.ஸ்'கரிக்கெ-புதிப்பானதை ஹஸ்வை ஆயுதாகிக்கூட— ஏற்ற வகுப்புமானாகும், அஸாயார ளமாய விகாஸ ள வெடிம்'புதிப்பானதை ஹஸ் ஹஸ்வானதை விட்டு, வடிமீஸ் மாப்பு'க் கு படிப்புவர்த்தனைக்கு நீட்டிக்கூடியிருக்கிறது.

ആശയനീവേദനം എന്ന ഭാഷ്യത്തെ ധർമ്മത്തിലെന്നപോലെ, അഹൗംപ്രഭാനം എന്ന സാഹിത്യത്തെ സീറ ധർമ്മത്തിലും വറ ഗൈസ് മാപ്പിള ഭാഷ്യത്തെന്നുണ്ട്. “മലയാള ഭാഷ്യത്തെ അബിപ്രാധികാരിയി തങ്ങളുടെ വാസനാ വൈവേശ്വര സഹസ്രാധി ഉപയോഗപ്പെട്ടതുന്ന കവികൾ, അവിഹിതമല്ലാത്ത ഏതെങ്കിലും പ്രക്ത്തനത്തെക്കരിച്ചു് ഉണ്ടുക്കി അയച്ചുനാ രാറ്റേറാക്കുമ്പോൾ മറ്റും, സമസ്യകൾ മതലാധിവദി, അപ്പോഴപ്പോൾ നോക്കു യ ക്രിപ്പാലെ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുന്നതിനാധി ഒരു പ്രത്യേക പം ക്രി തന്നു” തുടക്കം മതൽ മലയാള മനോരമയിൽ അതിരിഞ്ഞ പത്രാധിപർ നീക്കി വെച്ചിരുന്നു. മലയാളത്തിലെ കാവ്യങ്ങൾ

ഉള്ളടക്കത്തിലെ പുരോഗതി

“தாவிட்டுப்பார வட்டமிஸு” மாஸ்கி வார்த்தையிடக்கூடியது கொப்பு வார்த்தை விமலங்களைத்தில். உண்ணல் கொடியுடு; ஸதியை வரையாடுதினையும் பற்றுபவர்க்கு நான்கிள்ளி பாருது; குலக்குளை புக்குமாயி சிறுகிருக்கின்கூடியும் பெறு. “அனிதி ஸ் வார அதிக புதுதாயி கிடியிழிரிக்கூன்று எது ஆயுய.” என அதேபோல் பற்றுத்தை விஶேஷமிழுக்கூன்றுமானும். மலயாழி மனோரமங்கள் கூடும். குக்குடிலை மிவப்புசு. புலவர்க்கை விழுப்புதோடு நீர் ஆவசூக்கதையை விவரிக்கூன்றாயின்று என வடியுத தெள்ள ஸ்திரம் புரோஹதியில் ஸ்தாபக்குப்புதோடு பார்க்கூன்றாயின்று தொழிழ்வருத்தில் உலகாவரளமானும். ஸ்திரதை புரோஹமிழுக்கூன்றினும். அனிதி வெளியெல்லாம் கூடும். மலயாழி மனோ ரம ஹக்காளிதை ஒது நூரூள்ளில் எடுத்தெல்லா. பூவர்த்தைப்பெவானு., ஐங் பூவர்த்தையில்லை மலயாயி எடுத்தெல்லா. யாத்தெக்கு அது பற்றுத்தையில்லை பூர்த்தகர்க்கு அனைவெக்கூண்டிவாவெனு. எது கூவுக்கு. அரிவுத்தாள்ளுப்பா.

യാന്ത്രിക—ഇതിക—പുരോഗതി

പാതു. എന്ന വില്പനചുരക്ക് തയ്യാറാക്കേണ്ട പ്രക്രിയയിൽ അട അടക്കാലത്തായി വന്നിട്ടുള്ളതു. ഇപ്പോഴും റൂട്ടർനുകാണ്ടിരിക്കുന്നതു മായ യാറുന്നിക - ശൈത്യിക - പുരാഗത്തി വിവരിക്കുന്നതു. എഴുപ്പു ജീ കാര്യമല്ല. ഇംഗ്ലീഷ് അംഗീയചുരക്ക (ബെല്പുകൾ) കൈകൊണ്ടുതന്നാൽ മാറിയ കാമ്പാസ് ചെയ്യാണ്, പേനയു ഡ്യാഗിക്കാരു പ്രൂഫ് തിരുത്താനും, പത്രങ്ങിൻറെ പേജുകളുടെ പ്രതിഫലം ടെലിഫോൺ കമ്പിയിലൂടെ ഒരു ഭർപ്പാദന ഏക്സ്ട്രിയറിനിനും മററായ ഉൾപ്പാടംകുറ്റത്തിലേക്ക് അയയ്യുന്നു, എല്ലാ ഇന്ന് സംഖ്യമായിട്ടുണ്ട്.. അച്ചടിച്ച് തിരുന്നു. മണിക്കൂറ കരക്കും, ഒക്കെയുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടും കോണിലുമാണു എത്തവിട്ടിലും. പത്രം എന്തുകുണ്ടാതിനുമിൽ കാര്യക്ഷമമായ വിതരണസംവിധാനവും ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതോടൊപ്പം, കേംടിക്കണക്കിന ത്രപ കൈകുറ്റും ചെയ്യുന്ന വലിയ വ്യാപാര സ്ഥാപനങ്ങളായി പത്രമഹമിസുകൾ മാറിയ ദുടി. ഇം യാറുന്നിക - ശൈത്യിക-സാമ്പ തനിക-വാണിജ്യ വിപുലവത്തിൻറെ മുണ്ടോക്കൂക്കരാ മാത്രമല്ല, കെരളത്തിൽ പല അംഗങ്ങളിലും. പ്രമത്രപ്രയാക്കരാക്കരാ മുടിയം സാമ്പ മലയാള മനനാരമ പ്രവർത്തകൾ, അച്ചടിയുടെ സംരക്ഷിക പരി പദ്ധതിക്കാരാക്കരാ തു വധിസിനു മാപ്പു ഉഛ്വണ്ടയിരുന്ന ഉം ബുദ്ധമായ താൽപര്യം. അടുത്തിനിൻ്റെ പിന്നുറക്കും ഇന്നൊളും. നിലവിൽ തനിപ്പുന്നിട്ടുള്ള സന്ന്യാസകരമായ ഒരു വസ്തുതയാകുന്നു.

പത്രപ്പുവർത്തകങ്ങൾ പുരോഗതി

കു പരിശീലനം • നൽകി വിഭഗ്യ പത്ര പ്രവർത്തകരാണി വഴിയും നന്തിനു് മിക്ക വലിയ പത്രങ്ങളിലും ഇന്നു് വിപുലമായ ഏർപ്പാടുകൾ ഉണ്ടു്. കേരളത്തിൽ പത്ര പ്രവർത്തക പരിശീലനം റംഗത്തിൽ മലയാള മനോരം നിർവ്വഹിച്ച മാർഗ ദർശകമായ സേവനവും വിശദമായി ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടെന്നു ഒരു വിഷയമാക്കുന്നു.

“പത്ര പ്രവർത്തനത്തിന്റെ പുരോഗതി” എന്നു് സാമാന്യമായി പറയുന്നോടു, അതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട നാലു ഫലവും കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി പോതുവെ പ്രസ്താവിക്കുക മാത്രമാണു് ഇവിടെ അപയോഗം ഉണ്ടു്. ഇന്ത്യയണ്ണാട്ടു് ഇവിടെ നടക്കുന്ന വിഭഗ്യ ചർച്ച ജന വിഷയങ്ങളിലേക്കു് വെണ്ടതു വെളിച്ചു്. പ്രസരപ്പുകൾക്കു് ആശീകരണം

കേരളത്തിലെ മഹത്തായ ഒരു സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനമാണു് മലയാള മനോരം. ഇന്ത്യയിലെ ടിനപത്രങ്ങളിൽ ഏറ്റവുംധിക്കുകും. പ്രചാരംമുള്ളതു് മലയാള മനോരമമല്ലാക്കുന്ന അതിനാൽ, ഓരത്തുമീയിലെ തന്നെ ഏററുവും. പ്രധാനമായ ഒരു സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനം. ഏന്നു്, അതിശാഖാക്കി സുപ്രസംഗ തൃടാതെ, മലയാളമനോരമയെ വിശദപ്പെറ്റിയും. ജനങ്ങളും ബോധവൽക്കരിക്കുന്നതിൽ, ഏതൊരു സർവകലാശാലയും. നിർവ്വഹിക്കുന്നതിലേറെ സേവനം. നല്കു നിലയിൽ നടത്തുന്ന ഒരു പത്രം നിർവ്വഹിക്കുന്നതു്. ഒരു റംഗം. നിബന്ധനിന്നു സേവനത്തിലുണ്ടു് മലയാള മനോരമ നക്കുത്തേട്ടും. സാംസ്കാരിക പെപ്രത്തായി ലേക്കു് അഭ്യന്തരീക്ഷമായ സംഭാവന തുടരിക്കു. നൽകിയിരിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകതയും. നിബന്ധനിന്നു സേവനത്തിലുണ്ടു് മലയാള മനോരമ നക്കുത്തേട്ടും. പ്രാവശ്യമുണ്ടായും. ഇന്ത്യയിലെത്തന്നെ കാലം. തുടങ്ങിയാകട്ടേ ഏന്നു് പ്രാഥമ്യ ക്ഷേക്ക മാത്രമുണ്ടായിരിക്കുന്നുണ്ടു്

മലയാള മനോരമയുടെ സ്ഥാപന ആശയപത്രാധിപ പരമാരാധനയും, അപ്പുതിനാൽമാക്കുന്ന അനുപ്രവർത്തനിന്റെ പരിശീലനമിക്കും, ഒരു മലയാള പത്ര പ്രവർത്തകൻ ഏന്ന നിലയിൽ ഏറ്റവും സാംഭവപ്പെടുമെന്നും।

കോഴിക്കാടു്;

20-3-1988.

Akkara Prints & Packs, Kottayam, Phone: 5237